

Valtioneuvoston oikeuskansleri

14.12.2004

ad L 1175/1/04 JS

Viite: Kirjeenne 19.10.2004, Dnro 1175/1/04

Asia: Selvitys

Valtioneuvoston oikeuskanslerille osoitetussa kirjoituksessa Jouni Luukkainen on arvostellut Väestörekisterikeskuksen laatimia uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymiseen sekä siitä eroamiseen tarkoitettuja lomakkeita. Pyydettyä selvityksenä viitekohdassa tarkoitettussa asiassa Väestörekisterikeskus esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Väestörekisterikeskus on painattanut erilliset lomakkeet uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymistä ja siitä eroamista varten. Näiden lisäksi on painatettu lomake, jossa 12-17 -vuotias henkilö antaa suostumuksensa uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymiseen tai uskonnollisesta yhdyskunnasta eroamiseen. Huoltajien suostumusta varten on myös oma lomakkeensa, joka on tarkoitettu niihin tilanteisiin, joissa 15-17 -vuotias henkilö itse liittyy uskonnolliseen yhdyskuntaan tai eroaa siitä.

Uuden uskonnonvapauslain (453/2003) tultua voimaan 1.8.2003 Väestörekisterikeskuksella ei ole enää lakiin taikka asetukseen perustuvaa velvollisuutta painattaa uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymistä ja eroamista koskevia lomakkeita. Väestörekisterikeskus on kuitenkin tästä huolimatta jatkanut lomakkeiden painattamista, koska lomakkeiden avulla välitetään tietoa väestötietojärjestelmään.

Väestörekisterikeskus teki uuden uskonnonvapauslain edellyttämät muutokset lomakkeisiin ja aikaisemmat vanhan lain mukaiset lomakkeet poistuivat käytöstä. Lomakkeet laadittiin siten, että ne olisivat kattavat ja soveltuisivat mahdollisimman moneen eri tapaukseen. Lomakkeet tehtiin sellaisiksi, että niitä voidaan käyttää yhden henkilön liittymässä tai erotessa uskonnollisesta yhdyskunnasta, sekä myös silloin, kun useampi perheenjäsen liittyy tai eroaa samanaikaisesti. Lomakkeilla ei ole missään vaiheessa pyritty vaikuttamaan kansalaisten valintoihin taikka muulla tavalla johtamaan harhaan.

Väestörekisterikeskus haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että lomakkeiden käyttäminen uskonnolliseen yhdyskuntaan liittyessä sekä siitä erottaessa on vapaaehtoista. Uskonnonvapauslain 4 §:n mukaan uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymistä koskevan ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti ja eroamisilmoituksen voi tehdä muuten vapaamuotoisesti, mutta sen on oltava kirjallinen.

Väestörekisterikeskuksen näkemyksen mukaan nyt puheena olevat lomakkeet ovat käyttökelpoisia ja uskonnonvapauslain mukaisia. Väestörekisterikeskus on kuitenkin edelleen tehnyt lomakkeisiin muutoksia muun muassa Jouni Luukkaisen esittämien virheellisten käsitysten sekä muiden lomakkeista mahdollisesti aiheutuvien epäselvyyksien vähentämiseksi. Esimerkiksi uskonnollisesta yhdyskunnasta eroamista koskevaan lomakkeeseen on tehty seuraavia selvennyksiä:

- Uskonnollisesta yhdyskunnasta eroavan allekirjoituskohta on siirretty heti hänen tietojensa jälkeen. Tämä selkeyttää niitä tilanteita, joissa vain yksi henkilö eroaa uskonnollisesta yhdyskunnasta.
- Uskonnollisesta yhdyskunnasta eroavan tiedoille varattuun kohtaan on lisätty maininta siitä, että 15 vuotta täyttänyt voi itse täyttää kyseisen kohdan. Tällöin hän allekirjoittaa kohdan myös itse ja huoltajat antavat suostumuksensa samalla lomakkeella. Tämän muutoksen vuoksi erillisestä huoltajien suostumuslomakkeesta on voitu kokonaan luopua.
- Lomakkeella olevaa kohtaa lapsista on otsikoinnilla selkeytetty siten, että kohta on tarkoitettu alle 15-vuotiaille lapsille ja toki käytettäväksi myös niissä tilanteissa, joissa vain lapsi eroaa uskonnollisesta yhdyskunnasta. Huoltajat allekirjoittavat lomakkeen ja yli 12-vuotiaat lapset antavat suostumuksensa erillisellä suostumuslomakkeella.
- Huoltajan / huoltajien allekirjoituskohtaan on vielä lisätty uskonnonvapauslakia tukevaa ja selventävää tekstiä.

Uskonnollisesta yhdyskunnasta eroamista koskeva uusi lomake on tämän selvityksen liitteenä. Vastaavia muutoksia tehdään myös uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymistä koskevaan lomakkeeseen.

Väestörekisterikeskus toteaa, että lomakkeista voi aina syntyä väärinkäsityksiä ja joissain tilanteissa aikaisemmat lomakkeet olisivat kuitenkin saattaneet olla selkeämpiä kuin muutetut uudet lomakkeet.

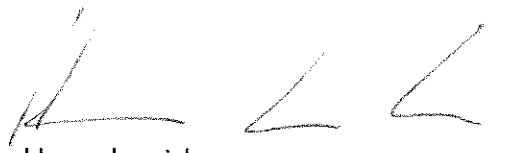
Väestörekisterikeskus ei näe tarvetta Jouni Luukkaisen esittämille erillisille lomakkeille alle 15-vuotiaiden sekä 15 vuotta täyttäneiden kohdalla, erityisesti ottaen huomioon yllä selvitettyt muutokset. Luukkaiselle on jo toimitettu tiedoksi lomakkeisiin tehdyt muutokset.

15.10.2004

Luukkainen on kirjoituksensa 15.11.2004 päivätyssä täydennyksessä lisäksi arvostellut lomakkeiden kieliasua. Tähän Väestörekisterikeskus toteaa, että lomakkeissa olleet kirjoitusvirheet sekä epätäsmälliset sanamuodot on korjattu heti, kun ne on havaittu.

Oheisena Väestökisterikeskus palauttaa asiaa koskevat alkuperäiset asiakirjat.

Ylijohtaja

Hannu Luntiala

Ylitarkastaja

Martta Plathin

LIITTEET: Asiakirjat
Ilmoitus uskonnollisesta yhdyskunnasta eroamisesta